

Recenzia

Inovatívny set kníh pre priaznivcov umenia DESIGN teória a metodológia 1 + 2

Design teória a metodológia 1. Zvolen: Vydavateľstvo Technickej univerzity vo Zvolene, 1. vydanie, 2020, 201 s., ISBN 978-80-228-3219-9.

Design teória a metodológia 2. Zvolen: Vydavateľstvo Technickej univerzity vo Zvolene, 1. vydanie, 2020, 183 s., ISBN 978-80-228-3243-4.

Elena Farkašová, Ľudovít Petránsky

Vo vydavateľstve Technickej univerzity vo Zvolene bola nedávno vydaná a už je v e-shope dostupná zaujímavá dvojdielna publikácia, ktorú odporúčam všetkým záujemcom o poznanie dizajnu, jeho vývoj a možné budúce smerovanie. Tieto knihy sú prepojením s publikáciou profesora Ľudovíta Petránkeho Teória a metodológia dizajnu, ktorá vyšla v roku 1994. Bola významnou pomôckou pre tvoriacich dizajnérov a dodnes napomáha pochopeniu tvorivých procesov. Okamžite sa stala bestsellerom v celej odbornej verejnosti. Jej obsahová hodnota a štruktúra položila jeden zo základných kameňov teórie dizajnu a vzdedala stovky dizajnérov na Slovensku, ale aj v Čechách. Ale čas letí a do teórie za posledné štvrtstoročie vstúpili alebo sa aktualizovali nové problémy, limity, filozofické alebo umelecké smery či technológie, ktoré si zaslúžia kategorizáciu a zaradenie do systému poznania.

Nová dvojdielna publikácia DESIGN teória a metodológia, ktorá vznikla v spoluautorstve Eleny Farkašovej a Ľudovíta Petránkeho, nie je len updatom, ale je plnohodnotným upgradom spomenutých skrípt. Jej poslaním je slúžiť predovšetkým ako vysokoškolská učebnica, ale svojím obsahom poteší nielen študentov či odbornú verejnosť, ale aj všetkých fanúšikov dizajnu. Prvá časť na viac než dvesto stranách vysvetľuje, analyzuje dizajn a terminológiu s ním spojenú. Druhá časť sa v rozsahu stoosemdesiatro strán plnohodnotne venuje hlavne metodológii a samotným princípom dizajnu. Oba diely obohacuje rozsiahly obrazový materiál.

Okrem iných tém publikácia upriamuje pozornosť napríklad aj na problematiku ochrany a komerčného využitia výsledkov tvorivej činnosti. V samostatnej kapitole s názvom Dizajn ako produkt tvorivej činnosti a predmet duševného vlastníctva je okrem výberových informácií praktickou pomôckou pre čitateľa aj linkovanie prostredníctvom QR kódov na dôležité weby spojené s touto problematikou.

Pre samotný vznik týchto podnetných kníh sa spojili dvaja autori, ktorí základný text kompletne prehľadali, prepracovali, doplnili, nanovo naformulovali a významnou mierou aktualizovali jeho podobu. Pre naše pracovisko – Katedru dizajnu nábytku a interiéru TU vo Zvolene, je veľmi potešujúce, že profesor Petránsky, jeden z najvýznamnejších slovenských teoretikov umenia, k publikácii prizval ako spoluautorku našu kolegyňu doktorku umenia Elenu Farkašovú, ktorá sa dlhodobo venuje teórii a metodológii dizajnu, kreatívnym a humánnym aspektom tvorby a kompetenčným spôsobilostiam v odbore dizajn.

„Okrem pojmov nový, osobitý, originálny či inovatívny sú časté aj ďalšie prívlastky tvorivého produktu v dizajne, ako napríklad: jedinečný, pôvodný, odmietajúci konformitu a stereotypy, nezvyčajný, (dô)vtipný, odhaľujúci vzdialené súvislosti, narušujúci očakávania, užitočný, prekvapujúci, emocionálne vzrušujúci či esteticky pôsobivý.“

Farkašová, E., Petránsky, L.
Design teória a metodológia 1, 2020, s. 47

„Ak má metodológia dizajnu slúžiť ako podpora každodennej práce dizajnérov, musí zahŕňať potenciálne vplyvy zmien a prispôbovať či integrovať ich do existujúcich metodických systémov, ako aj rozvíjať celkom nové prístupy. Metódy a metodické systémy by preto mali byť vnímané ako flexibilné a žiadne z nich nemožno do budúcnosti považovať za absolútne.“

Pre dizajn je príznačné, že prekračuje metodické hranice aj teoretické poznatky, skúma viaceré pravdy a rôzne verzie budúcnosti.

Ide o dynamický, improvizatívny proces, ktorý reaguje na vzniknuté situácie a veľmi často vytvára nové vedomosti či postupy priamo v dizajnerskom procese.“

Farkašová, E., Petránsky, L.
Design teória a metodológia 2, 2020, s. 30

Spojenie dvoch generácií v tomto autorskom tandeme prepája skúsenosť a invenciu, poznanie a hĺbku ponoru, zovšeobecnenie a výber zásadných aktuálnych problémov z oblasti dizajnu. Ideálna spolupráca a integrácia podnetných ideí do celku vytvorila veľmi vyvážený, konzistentný a obsažný text, ktorý v sebe nesie odrazy vnímania dizajnu a s ním spojených myšlienkových pochodov oboch týchto jedinečných autorov.

Som presvedčený, že knižná novinka zaujme nielen odborníkov, ale aj bežných záujemcov o teoretické poznanie dizajnu a bezpochyby sa stane dôležitou a integrálnou súčasťou ktorejkoľvek „slovenskej dizajnerskej knižnice“. Prajem publikácii veľa priaznivých čitateľských ohlasov.

doc. akad. soch. René Baďura
vedúci Katedry dizajnu nábytku a interiéru
Technická univerzita vo Zvolene

Foto: Ľubo Vojtek

„Priemyselný dizajn vo svojej podstate poskytuje optimistickjší pohľad na budúcnosť tým, že problémy mení na príležitosti. Prepojuje inovácie, technológie, výskum, podnikanie a zákazníkov s cieľom poskytnúť novú hodnotu a konkurenčnú výhodu v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej oblasti.“

Farkašová, E., Petránsky, L.
Design teória a metodológia 1, 2020, s. 19

